

พิมพ์ครั้งที่ 2

๗๙/๒๘๔/๑๙๖๗๓

บรรณาธิการ : อภิชาติ ศรีสุวัฒนา
เรียบเรียง : ทรงพล น้อยบัวกิจพิรุณ

ไร่นาสวนผสม

การได้ 1 แปลง

- แบบอย่างการใช้พื้นที่น้อย แต่เกิดประโยชน์สูงสุด
- ต้นแบบโครงการทำนา 1 ไร่ ได้ 1 แสน ห่อการค้าไทย
- โครงการ “ภูมิปัญญาไทย” ปลูกเมันสำปะหลัง 1 ไร่ ได้เงิน 1 แสนบาท

สัมภาษณ์พิเศษ
8 ต้นแบบชั้นครุ
กับ 1 ไร่ 1 แสน

- เจ้าของด้วย “วิศวกรชาวนา” กับเทคนิคปลูกพืช 3 ระดับ ในพื้นที่ 1 ไร่ รายได้นับแสน
- “ไร่สุขนิรันดร์” ทำนา 1 ไร่ ได้มากกว่า 1 แสน
- อบรมเรียนรู้ โครงการทำนา 1 ไร่ ได้ 1 แสน เก็บผล 100%

(บบ) กล้วยและอ้อยที่ปลูกเป็นพืชเสริมรายได้รอบแปลงบันสำปะหลัง
(ล่าง) พืชผึ้งรังที่กดลงปลูกในแปลงบันสำปะหลังกีดจีบูงองามตี

(ບັນ) ຮວງຫັວວົນທຽມ

(ຄ່າງ) ຄູນ້າຂະບາກ້າວ

A2 ຕັ້ນແບບແລະແນວດີດ...ໄຮ່ນໍາສວນຜສມ 1 ໃວ່ ໄດ້ 1 ແສນ

การปลูกหญ้าเพื่อรอบด้านน้ำ

นำวิถีทางหญ้าเพื่อพร้อมกับพืช比特อื้อๆ

ปลาดุกที่เลี้ยงบริเวณคูน้ำ

เลี้ยงปลาในกระชัง โดยวันละเลี้ยงเป็นรุ่นๆ

(ບບ) ປຸກພິເປນຄົນນາ ຖີເຮົ່າສຸຂນິຣັນດຣ
(ຖ່ານ) ແປລອງພັກສາເຮົຕ 1 ໄກສັນ ຈົງກວດທະກາບກຣາເບນີ

A4 ຕັ້ນແບບແລະແນວຄົດ...ໄຮ່ນໍາສວນຜສມ 1 ໄວ່ ໔ັ້ນ 1 ແສນ

ต้นแบบและแนวคิด...โรงเรียนผสานผล 1 โรง ได้ 1 แสน

ทรงพล น้อยบัวทิพย์

◎ ได้รับการอนุมัติจัดพิมพ์จากเจ้าของลิขสิทธิ์ตามกฎหมาย ผลงานลิขสิทธิ์ด้วยพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับเพิ่มเติม) พ.ศ.2558
ห้ามถูกอเลียนล่วนได้ส่วนหนึ่งของหนังสือเล่มนี้ มิใช่นั้นจะถือว่าละเมิดลิขสิทธิ์และมีความผิดทางอาญา

พิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ.2556 พิมพ์ครั้งที่ 2 พ.ศ.2566

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

อภิชาติ ศรีสอด

ต้นแบบและแนวคิด...โรงเรียนผสาน 1 โรง ได้ 1 แสน-- พิมพ์ครั้งที่ 2 ... กรุงเทพฯ : เพชรนาค, 2566.

124 หน้า

1. เกษธกรรมแบบผสมผสาน 2. เศรษฐกิจพอเพียง 3. เกษตรทฤษฎีใหม่ I. ทรงพล น้อยบัวทิพย์, ผู้แต่งร่วม.
II. ชื่อเรื่อง.

630.68

ISBN 978-616-578-742-0

ที่ปรึกษากฎหมาย : อันันต์ แย้มแก้วชัย น.บ. น.ม. นศ.น.

บรรณาธิการอำนวยการ : วิลาวรรณ์ ปิยะประมาททัย

บรรณาธิการบริหาร : พินิจ จันทร์

บรรณาธิการ : อภิชาติ ศรีสอด

เรียนเรียง : ทรงพล น้อยบัวทิพย์

บรรณาธิการต้นฉบับ : อัมพา คำว่างา

กองบรรณาธิการ : จันทร์ ฤทธิ์สุวรรณ วิชิต ใจดี พัชรี สำโรงเย็น

มนี เมมี ณัฐร์ญาณรงค์ ดินรมรัตน์ กฤชณ์ ชวนนวน

พิสูจน์อักษร : อรakanต์ ตั้งวัฒน์ไกคานิน

ศิลปกรรม : เนลิมพงษ์ กวนรุจิตมังคล

จัดพิมพ์โดย : สํานักพิมพ์ เพชรนาค

ในเครือบุริษัท เพชรประภาย จำกัด

เลขที่ 81 อาคารเพชรประภาย ถนนเสรีไทย

แขวงปีบูรี เขตปีบูรี กรุงเทพฯ 10510

โทรศัพท์ 0 2540 5535 # 103 โทรสาร 0 2540 5568

Homepage : <http://www.phetpraguy.com>

พิมพ์ที่ : บริษัท ส.เอเชียเพรส (1989) จำกัด

เลขที่ 143, 145 ซอยรามคำแหง 42

แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ 10240

จัดจำหน่ายโดย : บริษัท ซีเอ็คดูเคชั่น จำกัด (มหาชน)

เลขที่ 1858/87-90 ถนนเพชรบุดน

แขวงบангนาใต้ เขตบангนา กรุงเทพฯ 10260

โทรศัพท์ 0 2826 8000 โทรสาร 0 2826 8356-9

Homepage : <http://www.se-ed.com>

ราคา 175 บาท

คำนำ

สภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน ผู้คนต่างหาธุรกิจที่ต้องการทำรายได้มากกว่าเดิม ด้วยทรัพยากรที่มีจำกัด ผู้คนต่างหาทางออกด้วยกรรมวิธีต่างๆ เพื่อที่จะเพิ่มรายได้ให้เพียงพอต่อค่าครองชีพในปัจจุบัน ซึ่งประชากรในประเทศไทยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก โดยทำการเกษตร ทำนา ทำไร่ ทำสวน ประมง และปลูกสัตว์ ขึ้นอยู่กับสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศของแต่ละพื้นที่ ซึ่งส่วนมากจะทำการเกษตรแบบเชิงเดียว เช่น การทำนาเพียงอย่างเดียว ซึ่งผลผลิตก็จะได้จากข้าวเพียงอย่างเดียว หรือการเลี้ยงปลาเพียงอย่างเดียวผลผลิตก็จะได้จากปลาเพียงอย่างเดียว เช่นเดียวกัน ทำให้พืชผักผลไม้มีเพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภคที่มีความต้องการลดอุดuct ก้าว จึงทำให้พืชผักผลไม้มีราคาสูง เกษตรกรต่างก้มถุงหวังให้ผลผลิตสามารถทำรายได้ให้มากๆ ทำให้เกษตรกรต่างพากันพึ่งพาสารเคมีที่ส่งผลต่อการเจริญเติบโตของพืชผักผลไม้ บ้างก็เน้นสารเคมีที่ส่งผลต่อปริมาณมากๆ บ้างก็ต้องการสารเคมีที่ส่งผลให้พืชผักผลไม้สามารถออกดอกออกผลอย่างดี ทั้งนี้ทำให้เกษตรกรต้องแบกรับภาระด้านทุนทางการผลิตสูง เมื่อเก็บเกี่ยวผลผลิตเกษตรกรได้กำไรน้อย บางครั้งก็ไม่พอ จึงเกิดการเพิ่มหนี้สินให้แก่ตัวเกษตรกร ทำให้เกษตรกรต่างดันรุนแรงทางออก โดยการนำเอาหลักเศรษฐกิจพอเพียงตามวิธีของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาประยุกต์ใช้ในพื้นที่จำกัด หรือที่รู้จักกันในนาม “โครงการ ฯ ไร่แก้วจน” หรือ “ฯ ไร่ฯ แสน”

หนังสือเล่มนี้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่การเกษตรอุปช្រวีใหม่ ตามหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อให้ผู้ที่สนใจได้นำไปศึกษา และใช้ปฏิบัติจริงในเรือน และเพื่อเผยแพร่ให้แก่ผู้สนใจทั่วไป อย่างไรก็ตามการทำการเกษตรแบบผสมผสานกับการเกษตรเชิงเดี่ยวนั้น มีข้อดีข้อเสียแตกต่างกันไป รายละเอียดในหนังสือ “ด้านแบบและแนวคิด...ไร่นาสวนผสมฯ ไร่ฯ ได้ฯ แสน” เป็นประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติจริง ตามแผนงานการศึกษาทดลองด้านการเกษตร อาจจะแตกต่างจากประสบการณ์ในพื้นที่อื่นๆ ซึ่งผู้ที่จะนำความรู้นี้ไปปฏิบัติควรที่จะศึกษาอย่างกว้างขวางแล้วทดลองปฏิบัติจริง แล้วดัดแปลงรายละเอียดให้สอดคล้องกับเงื่อนไขของครอบครัว และท้องถิ่น

หวังว่าหนังสือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์แก่ท่านที่สนใจและนำไปปฏิบัติได้จริงตามวัตถุประสงค์ หากมีข้อผิดพลาดประการใดคณะผู้จัดทำต้องขออภัยไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ทรงพล น้อยบัวทิพย์

ผู้เขียนบเรียง

สารบัญ

๑ ไร์ ๑ แสน	4
เศรษฐกิจพอเพียง	5
พื้นที่ ๑ ไร่ในการทำการเกษตร	13
เกษตรอินทรีย์	16
เกษตรธรรมชาติ	20
เกษตรพอสมพasan	27
เกษตรทฤษฎีใหม่ (New Theory Agriculture)	40
วนเกษตร	52
โครงการทำนา ๑ ไร่ทำได้ ๑ แสน หอดการค้าไทย	55
ทางเลือกในการทำการเกษตรในพื้นที่ ๑ ไร่	60
โครงการ “ภูมิปัญญาไทยปลูกมันสำปะหลัง ๑ ไร่ ได้เงิน ๑ แสนบาท” ที่...“มหาบยางพร” อำเภอป璇วากแดง จังหวัดระยอง	76

สัมภาษณ์เกษตรกร ๑ ไร่ ได้ ๑ แสน

เจ้าของฉายา “วิศวกรชาวนา” กับเทคนิคปลูกผัก ๓ ระดับ ในพื้นที่ ๑ ไร่ รายได้นับแสน	83
“นายผจญ ถุรุษพันธ์” ต้นแบบ “จุ่มจังโมเดล” หลุมพอเพียง บำนาญชีวิต “ไร่สุขนิรันดร์” ทำนา ๑ ไร่ ได้มากกว่า ๑ แสน	88
“นายหนูหัศน์ คำแพง” ปลูกมานานกว่า ๕๐ ปี ใช้หญ้าแทกล้อมหลุม เพิ่มความอุดมสมบูรณ์ ได้ผลผลิตดีเกินคาด	99
เกษตรพอสมพasan ในพื้นที่ ๑ ไร่ แบบปลดสาร สวัสดิ์ ใจหมุนเวียนทุกวันจากพืชผัก (สด บวบ) และปลาน้ำใส ของเกษตรกรคนเก่ง “สมพร อนันต์เมี๊ย”	104
อบรมเรียนรู้ โครงการทำนา ๑ ไร่ได้ ๑ แสน เท็นผล 100% การันตีโดย “สวัสดิ์ วิเตกاش”	109
ต้นแบบชั้นครู...ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ๑ ไร่แก้จน โดย จังหวัดหนองบัวฯ	114
บรรณา弩กรรม	120

1 ໄຊ່ 1 ແສນ

ໂຄງການ 1 ໄຊ່ 1 ແສນ ຈັດຂຶ້ນເພື່ອຫ່ວຍໃຫ້ເກົ່າຕຽມມີສົງຄວາມເປັນອຸ່ນທີ່ດີຂຶ້ນ ເປັນການສ້າງໂນໂລດຕົນແບບ ເພື່ອໃຫ້ເກົ່າຕຽມທີ່ວິທະຍາໄປປັບໃຫ້ເກີດປະໄຍ້ນໃນແຕ່ລະຈັງຫວັດໃໝ່ນາກທີ່ສຸດ ເປັນການເພີ່ມຮາຍໄດ້ທັງອາຊີ່ພໍ່ລັກແລະອາຊີ່ພໍ່ເສຣິມໃຫ້ແກ່ເກົ່າຕຽມສົ່ງເສຣິມກາຮັດແບບຜົມຜສານດ້ວຍຮະບບອິນທີ່ຢູ່ກາຮັດ

ທຖວີ ທຳກິນ 1 ໄຊ່ ທຳໄດ້ 1 ແສນ

ທຳກິນ 1 ໄຊ່ ທຳໄດ້ 1 ແສນ ເປັນການບວງທີ່ດີນໃນພື້ນທີ່ 1 ໄຊ່ ໃຫ້ເກີດປະໄຍ້ນສູງສຸດທຸກຕາງໆ ສື່ງມີເຄື່ອງຢ່າຍປາສູງໝາວບ້ານແລະພໍາງການກົດກົກສູງທີ່ໄດ້ຮັບການສັນບສຸນຈາກສໍານັກງານກອງທຸນສັນບສຸນກາງວິຈັຍ (ສກວ.) ແລະສໍານັກງານກອງທຸນ ສັນບສຸນກາງສ້າງເສຣິມສຸຂພາພ (ສສລ.) ໄດ້ແປງການຄິດຂອງເກົ່າຕຽມຜົມຜສານໄປສູ່ການປົງປັດທີ່ສາມາດຮັບຮອງຜລ ຜົນຍ້າຍໜຶ່ງ ເປັນການຕ່ອຍອດຈາກແນວຄິດເກົ່າຕຽມທຖວີແນວໃໝ່ ໂດຍຈະເປັນການທຳກິນໃນພື້ນທີ່ຈຳກັດ ເພີ່ງ 1 ໄຊ່ ໃຫ້ມີຮາຍໄດ້ທີ່ຢູ່ເປັນ

គេរមិនីកុំពោះ មានលើខ្លួន

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานพระราชนิพัทธ์ สำหรับการดำเนินชีวิตแก่สกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 25 ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภัยหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพัน และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกการวิวัฒน์และความเปลี่ยนแปลงต่างๆ

พระราชดำริว่าด้วยเศรษฐกิจพอเพียง

“การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐานคือ ความพอเพียง กิน พอกิน พอกิน พอกิน พอใช้ของประชาชนส่วนใหญ่เบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการและอุปกรณ์ที่ประหยัด แต่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เมื่อได้พื้นฐานความมั่นคงพร้อมพอสมควร และปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้างค่อยเสริมความเจริญ และฐานะทางเศรษฐกิจขึ้นที่สูงขึ้นโดยลำดับต่อไป...”
(18 กรกฎาคม 2517)

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นแนวพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่พระราชทานมานานกว่า 30 ปี เป็นแนวคิดที่ตั้งอยู่บนรากฐานของวัฒนธรรมไทย เป็นแนวทาง

การพัฒนาที่ตั้งบนพื้นฐานของทางสายกلاحและความไม่ประมาท คำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวเอง ตลอดจนใช้ความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต ที่สำคัญจะต้องมี “สติ ปัญญา และความเพียร” ซึ่งจะนำไปสู่ “ความสุข” ในการทำเนินชีวิตอย่างแท้จริง “...คนอื่นจะว่าอย่างไรก็ช่างเขา จะว่าเมืองไทย ล้าสมัย ว่าเมืองไทยเชย ว่าเมืองไทยไม่มีสิ่งที่สมัยใหม่ แต่เราร้อยพร้อมกัน และขอให้ทุกคนมีความปรารถนาที่จะให้เมืองไทย พ่ออยู่พรกิน มีความสงบ และทำงานตั้งใจโดยชีวานตั้งปณิธาน ในทางนี้ที่จะให้เมืองไทยอยู่แบบพ่ออยู่พรกิน ไม่ใช่ว่าจะรุ่งเรืองอย่างยอด แต่ ว่ามีความพ่ออยู่พรกิน มีความสงบ เปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ ถ้าเราภักดีความพ่ออยู่พรกินนี้ได้ เรา ก็จะยอดยิ่งยอดได้...” (4 ธันวาคม 2517) พระบรมราโชวาทนี้ ทรงเห็นว่า แนวทางการพัฒนาที่เน้นการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศไทยเป็นหลักแต่เพียงอย่างเดียว อาจจะเกิดปัญหาได้ จึงทรงเน้นการมีพรกินพอใช้ของประชาชนส่วนใหญ่ในเบื้องต้นก่อน เมื่อมีพื้นฐานความมั่นคงพร้อมพอกล้มควาแล้ว จึงสร้างความเจริญและฐานะทางเศรษฐกิจให้สูงขึ้น

ซึ่งหมายถึง แทนที่จะเน้นการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมนำการพัฒนาประเทศ ควรที่จะสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจพื้นฐานก่อน นั่นคือ ทำให้ประชาชนในชนบทส่วนใหญ่พอมีพรกินก่อน เป็นแนวทางการพัฒนาที่เน้นการกระจายรายได้ เพื่อสร้างพื้นฐานและความมั่นคงทางเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศไทย ก่อนเน้นการพัฒนาในระดับสูงขึ้นไป ทรงเตือนเรื่องพ่ออยู่พรกิน ตั้งแต่ปี 2517 แต่ทิศทางการพัฒนามิได้เปลี่ยนแปลง

“...เมื่อปี 2517 วันนั้นได้พูดถึงว่า เราชรับภูมิปัญญาให้พรกิน พอมีพรกินนี้ก็แปลว่า เศรษฐกิจพอเพียงนั่นเอง ถ้าแต่ละคนมีพรกิน ก็ให้ได้ ยิ่งถ้าทั้งประเทศพอมีพรกินก็ยิ่งดี และประเทศไทยเวลานั้นก็เริ่มจะเป็นไม่พอมีพรกิน บางคนก็มีมาก บางคนก็ไม่มีเลย...”
(4 ธันวาคม 2541)

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาซึ่งถึงแนวการดำเนินอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียงหมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในภายนอก ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำริชาร์ดต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกัน จะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินธุรกิจด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง จึงประกอบด้วยคุณสมบัติ ดังนี้

1. ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบี่ยงเบนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ
2. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ
3. ภูมิคุ้มกัน หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต โดยมี เงื่อนไข ของการตัดสินใจและดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียง 2 ประการ ดังนี้